

”KELPOLAMPAAN TYÖTERVEYSHUOLTO”

Lammasterveys 2020 –ohjelman kuukausikirje, 3/2022

KELPOLAMMAS ON KESTÄVÄN LAMMASTALouden POLULLA

Kestävä lammastalous on elinvoimaista ja ekologista. Se hyödyntää eläinten, ihmisten ja ympäristön kannalta parhaita tuotantomenetelmiä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin varmistaminen lampoloissa tehdään valituissa laatupisteissä parhaita käytäntöjä noudattaen. Uuhenvuosi etenee suunnitellusti ja ennakoiden vaiheesta toiseen.

Vaaka on apuna, kun yksilönäytteistä tehdään standardin mukaisia yhdistelmänäytteitä McMaster menetelmässä.

Lammasmaailma on 10 vuotta seurannut systemaattisesti eri sisäloislajien munien määriä suomalaisilla lammastiloilla. Näytteenotto on ollut standardisoitua ja se on kohdennettu eläinten iän ja tuotantovaiheen sekä loisten elinkierron mukaan (EMOP XII, 2016). Edustava näytteenotto koostuu aina **6 yksilönäytteestä/tutkittava eläinryhmä**, jotta eläinlääkäri voi tulkita löydösten merkitystä luotettavasti ja tarjota lampurille selkeät ohjeet vaadittavista jatkotoimista. Mahdollisista lääkityksistä eläinlääkäri päättää löydösten, laidunnus- ja lääkityshistorian sekä seuraavaksi käyttöön otettavien laidunten laadun perusteella.

UUHINÄYTTEET HUHTIKUUSSA

Uuhien sisäloislääkityksiä tarvitsee ja niistä hyötyy keväisin noin viidennes lammastiloista. Paras kohderyhmä papanatutkimukseen ovat nuoret vastakaritsoineet uuhet huhtikuussa. Yksilönäyte otetaan 6-9 eläimestä. Kohonneet loismunien määrät ovat hälyttävä signaali laidunhygienian ongelmista. Toisaalta uuhinäytteiden alhaiset loismunien määrät eivät vielä takaa laidunten olevan turvallisia karitsoille.

KARITSANÄYTTEET OIKEINA AJANKOHTINA

Laiduntavista karitsoista on välttämätöntä ottaa seurantanäytteitä, etteivät laitumelta saatavat loistartunnat pääse yllättämään ripuliepidemioina tai kasvutappioina. Tilalla valittu laiduntamistapa vaikuttaa oleellisesti karitsoiden saamien tartuntojen voimakkuuteen ja myös siihen, milloin näytteet kannattaa ottaa*. Tautiriski kasvaa tyypillisesti laidunkauden edetessä; syyskuussa kohonneita loismunien määriä todetaan jo puolessa näyte-eriä. Lisähaastetta laidunhygienian ylläpitoon tuovat kielten vaihtelut kuivuusjaksoista liialliseen kosteuteen.

Karitsanäytteet ovat korvaamaton apu myös laidunnussuunnitelman toimeenpanossa. Kun loistilanne tarkastetaan määrävälein, on laidunten ja lohkojen vaihtoja mahdollista aikaistaa tai myöhentää tarpeen mukaan.

ÄLÄ UNOHDA SÄÄNNÖLLISIÄ PUNNITUKSIA

Sisäloisten aiheuttama kasvun hidastuminen näkyy karitsoiden painonkehityksessä jo ennen ripulioireita. Karitsoita tulisi laidunkaudella punnita 3 viikon välein. Jos kasvu hyvästä laitumesta huolimatta pysähtyy tai selvästi hidastuu, tulee ottaa ulostenäytteet ja päättää niiden perusteella lääkitystarve.

”Onnistunut laidunkausi tekee onnelliseksi.”

Älä odota ripulioireita, vaan tutki ajoissa ja ehkäise ennalta.

Lammasmaailma Oy
Metsälammentie 20
34130 Ylinen
info@lammasmaailma.fi
www.lammasmaailma.fi

Koulutuskalenteri

<https://lammasmaailma.fi/hyva-tapa-toimia/koulutuskalenteri>

Lammaslääkäri

puh. 0600-306 627 (2,54 eur/min)

Verkkokauppa

<https://lammasmaailma.fi/verkkokauppa>

VASTUULLISET LÄÄKITSEMISKÄYTÄNNÖT

Lääkitseminen voi olla sairauzehoidon lisäksi välttämätöntä laitumien varjelemiseksi ja siten karitsoiden hyvinvoinnin ja kasvun turvaamiseksi. Rutiinimaisia lääkityksiä ei tule tehdä karanteenia lukuun ottamatta. Lääkitykset on säästettävä niihin tilanteisiin, joissa niistä saadaan paras hyöty ja riski resistenssin kehittymiseen on pienin. Lääkitystarpeen arviointi ja lääkityksen tehon seuranta edellyttävät aina ulostenäytteenottoa.

***SOPIVIA KARITSANÄYTTEIDEN AJANKOHTIA**

- näytteet, kun ei-puhdasta laidunta on laidunnettu 3-4 vk
- näytteet viikkoa ennen vieroitusta
- näytteet heinäkuun lopulla
- näytteet elokuun lopulla
- näytteet aina, kun kasvu hidastuu hyvästä laitumesta huolimatta
- näytteet ripuliovista eläimistä
- näytteet lääkityksen tehon seuraamiseksi

AJANKOHTAISTA KOULUTUSTA

**Tunnista ja torju tarttuvia eläintauteja lampolassasi,
8 webinaarin sarja joka toinen tiistai klo 13 tai 19**

Aiheet ja aikataulut:

1. Pikkukaritsan suolitulehdukset mm. kryptosporidioosi, kokkidioosi ja napatulehdus (8.3.)
2. Vanhempien karitsoiden suolitulehdukset ja niveltulehdukset, laidunkauden kokkidioosi (22.3.), HUOM klo 15
3. Karitsoiden hengitystietulehdukset, aiheuttajina bakteerit, virukset, mykoplasmat (5.4.)
4. Laidunkauden sisäloistaudit ja klostridioosi karitsoilla (19.4.)
5. Orf uuhilla ja karitsoilla, silmätulehdukset (3.5.)
6. Paiseet (mm. CLA), luomisen aiheuttajat, toksoplasmoosi (17.5.)
7. Uuhien sorkkamätä, ulkoloiset (31.5.)
8. Laitumella ontuvat karitsat, aurinkoihottuma, karpäset (14.6.)

Katso ilmoittautumisohjeet ja hinnat koulutuskalenterista.

Lammasterveys 2020